

Ajankohtaista demokratiaohjelmasta ja kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunnasta

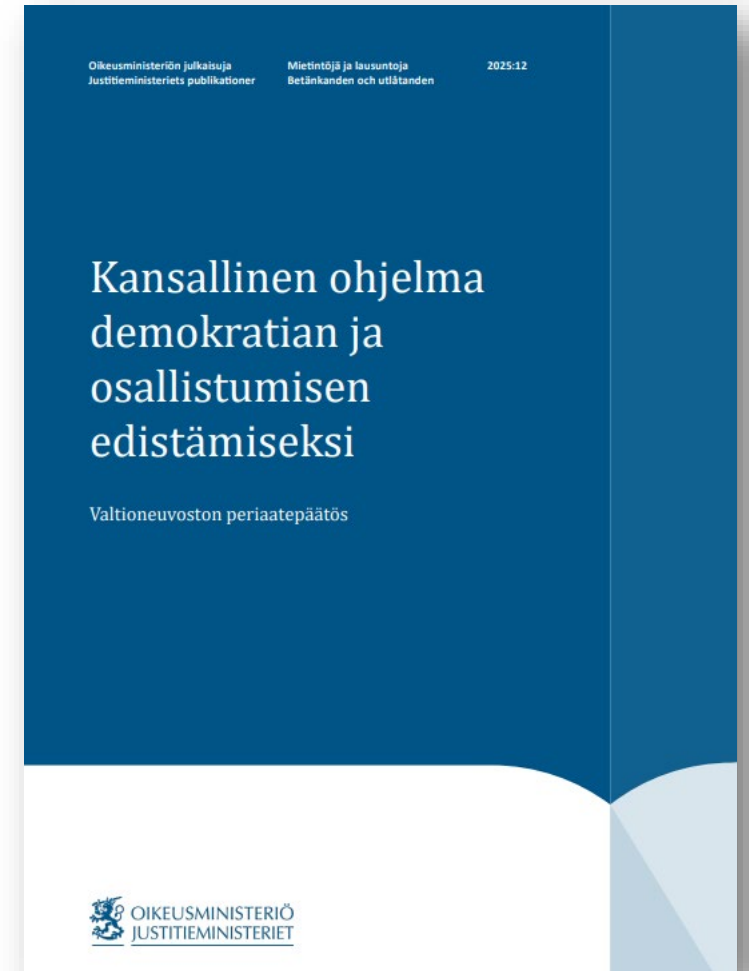
Liisa Männistö, erityisasiantuntija
Demokratia ja vaalit -yksikkö

Kansallinen ohjelma demokratian ja osallistumisen edistämiseksi

- Perustuu pääministeri Orpon hallitusohjelman kirjauksiin
- **Erityisenä tavoitteena on äänestysaktiivisuuden edistäminen sekä lasten ja nuorten osallisuuden vahvistaminen.**
- Lisäksi ohjelmalla on tarkoitus
 - kehittää **demokratia- ja ihmisoikeuskasvatuksen** hyviä käytäntöjä;
 - vahvistaa hyvän **keskustelun ja mielipiteen vaihtamisen kulttuuria** yhteiskunnassa jo lapsesta lähtien perustuslaillinen sanan- ja mielipiteenvapaus turvaten;
 - **edistää nuorten osallisuutta ja alueellista yhdenvertaisuutta** muun muassa vahvistamalla nuorisovaltuustojen asemaa kunnissa ja hyvinvointialueilla
 - paikalliseen kansanvaltaan turvautuen hallitus vauhdittaa hallittua kehitystä kohti **luovempaa ja dynaamisempaa paikallishallintoa** ja varmistaa **lähidemokratian toteutumisen**.

Valtioneuvoston periaatepätös demokratiaohjelmasta (20.3.2025)

- 15 tavoitelinjausta ja keskeisiä toimenpiteitä demokratian ja osallistumisen edistämiseksi 2025–2027
- Saatavilla valtioneuvoston julkaisuarkistosta suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi:
<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/166196>

Seitsemän teemaa & 15 tavoitelinjausta

1. Edistämme äänestysaktiivisuutta

2. Vahvistamme lasten ja nuorten osallisuutta

3. Kehitämme demokratia- ja ihmisoikeuskasvatuksen hyviä käytäntöjä

4. Vahvistamme hyvän keskustelun ja mielipiteen vaihtamisen kulttuuria yhteiskunnassa

5. Kehitämme paikallishallintoa ja varmistamme lähidemokratian toteutumisen

6. Kehitämme kansallista demokratiapolitiikkaa

7. Edistämme demokratiaa Euroopan unionissa ja kansainvälisesti

Demokratiaohjelman toimeenpanosuunnitelma 2025–2027

- Julkaistiin 5.8.2025, päivitetään toimeenpanon edetessä
- 36 toimenpidekokonaisuutta; konkreettiset toimet, vastuuministeriöt ja aikataulu
- Saatavilla Hankeikkunassa: [Demokratiaohjelman toimeenpanosuunnitelma 2025–2027](#)
- Huom. Ohjelman toimeenpanoon ei ole osoitettu erillistä määrärahaa, vaan toimeenpano tapahtuu virkatyönä ja/tai olemassa olevin resurssein

TAVOITELINJAUS 9: Tuemme puntaroivan demokratian mallien kehittämistä ja dialogisten menetelmien käyttöönottoa päätöksentekoprosesseissa eri hallinnontasoilla.

TP20: Otetaan kansalaisraateja tai -paneeleita sekä dialogisia menetelmiä käyttöön valtioneuvoston strategisten linjausten valmistelussa ja osana olemassa olevia kuulemisen ja osallistumisen kanavia. Jatkokehitetään ja skaalataan kansallisten dialogien malli kansallisesti ja kansainvälisesti.

Toimenpiteet: Kansalaispaneelikokeilut ja kansalaispaneelien vakiinnuttaminen osaksi ministeriöiden valmistelu- ja päätöksentekoprosesseja yhteistyössä Sitran ja STN-rahoitteisen STRONG-hankkeen⁴ kanssa, kansallisten dialogien mallin jatkokehittäminen, dialogien toteuttaminen ja niiden tulosten parempi hyödyntäminen, Etnon dialogien tulosten jalkauttaminen ja hyödyntäminen eri hallinnon tasoilla (ministeriöt, kunnat, hyvinvointialueet), kestävän kehityksen toimikunnan 2025–2027 toimenpidesuunnitelman dialogit kestävästä kehityksestä, mahdollinen yhteistyö eduskunnan tulevaisuusvaliokunnan kanssa tulevaisuusvaltaan liittyvien dialogien käynnistämisestä.

Päivastuu (osavastuut): VM, VNK, STM, OM, OKM (myös muut ministeriöt)

Aikataulu: 2025–2027

Kiitos!

Demokratiaohjelman tiedot [valtioneuvoston
Hankerekisterissä](#)

Haluatko liittyä demokratiaohjelman postituslistalle?

Oikeusministeriö viestii postituslistalle ilmoittautuneille henkilöille / organisaatioille demokratiaohjelman valmistelun etenemisestä ja toimeenpanosta vuosina 2024–2027. Lähetämme noin 6–7 uutisviestiä vuodessa.

Ilmoittaudu postituslistalle osoitteessa:

<https://link.webpolsurveys.com/S/6FD08303B8CE603D>

OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

Kansalaisyhteiskuntapolitiikan
neuvottelukunta

Ajankohtaista KANEstä

Kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunta KANE

- KANEn tehtävänä on muun muassa **edistää hallinnon ja kansalaisyhteiskunnan vuorovaikutusta** sekä **parantaa kansalaisyhteiskunnan toimintaedellytyksiä**.
- KANE koostuu kansalaisyhteiskunnan, tutkimuksen, elinkeinoelämän, kuntien sekä ministeriöiden edustajista.
- Valtioneuvosto asettaa neuvottelukunnan nelivuotiskaudeksi; nykyinen kausi on 27.1.2022–26.1.2026.
- KANE toimii oikeusministeriön yhteydessä, lisätiedot: oikeusministerio.fi/kane

Toimikauden 2022–2026 strategiset tavoitteet

1. Turvataan ja vahvistetaan yhdistysten ja muiden kansalaisyhteiskunnan toimijoiden **autonomisuutta** ja **elinvoimaisuutta**.
2. Kehitetään hallinnon ja kansalaisyhteiskunnan **vuorovaikutusta** ja **kumppanuutta**.
3. Edistetään kaikkien **yhtenävertaista, aktiivista osallistumista**.

KANEn toimintatavat

- Neuvottelukunnan kokoukset
4 krt/v + työvaliokunta
- Osallistuminen asiantuntijana
ministeriöiden työryhmiin
- Kannanotot, lausunnot,
tiedotteet
- Keskustelutilaisuudet mm.
poliitikkojen kanssa,
puoluejohdon tapaamiset
- Vaalitavoitteet

Kansalaisyhteiskuntapolitiikan
neuvottelukunta

Toimikauden arviointi ja suositukset

Arviointi:

- KANE arvioi oman toimintansa vaikuttavuutta syksyn 2025 aikana.
- Arvioinnin yhteydessä esitetään suosituksia neuvottelukunnan toiminnan ja kansalaisyhteiskuntapolitiikan kehittämiseksi.
- Arviointiraportti ja suositukset julkaistaneen alkuvuonna 2026.

Aihioita suosituksiksi:

- Asetetaan mitattavia tavoitteita
- KANEn asiantuntemus paremmin ministeriöiden käyttöön
- Valmistellaan kansalaisyhteiskuntapolitiittinen selonteko
- Kansalaisyhteiskuntapolitiikan t&k-hankkeiden parempi resursointi

Kansalaisyhteiskuntapolitiikan
neuvottelukunta

Kiitos!

*Lisätietoja KANesta oikeusministeriön verkkosivulla:
oikeusministerio.fi/kane*

*Ota yhteyttä:
kane.om@gov.fi*

Kansalaisyhteiskuntapolitiikan
neuvottelukunta